

Sayı: 34930642-610-133843
Konu: Soru Önergeleri(7/19183)

18/12/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Mersin Milletvekili Sayın Ali ÖZ tarafından Bakanlığımıza tevcih edilen 7/19183 Esas Numaralı yazılı soru önergesine verilen cevabi yazımız, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fatma ŞAHİN
Bakan

EKLER :
Soru Önergisi Cevabı

Genel Sekreterlik
18.12.2013

20.12.2013

Ayşe YÜCEL
Sekreter

Bu evrak 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na göre elektronik olarak imzalanmıştır.

Mersin Milletvekili Sayın Ali ÖZ'e Ait 7/19183 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni

İlgili soru önergesinde;

“Ülkemizde engelli birey sayısı oldukça çoktur. Çok genel bir istatistiki rakamla ülke nüfusunun % 7-10'u engellidir; özel hizmete ihtiyaç duymaktadır. Çoğu kendi halinde olup özel eğitim hizmetlerinden yararlananların sayısı ne yazık ki çok azdır. Engelli bireyi kendisine yeterli, topluma yararlı bir birey haline getirmek onların hakkı, Sosyal Devletin görevi ve insan hakları anlayışının da bir gereğidir.” ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda:

SORU 1: Engellilerin en çok karşılaştıkları sorunlar nelerdir?

SORU 7: Engellilerin çevre şartlarına uyumunu sağlamak için yeni projeleriniz var mıdır?

CEVAP 1-7: Engellilerin sorunlarını ve çözüm yollarını araştırmak, bu konuda uygulamanın geliştirilmesine yönelik öneri ve programlar hazırlamak ve uygulamak Bakanlığımız, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında yer almakta olup, Genel Müdürlük faaliyetleri bu görevler doğrultusunda yerine getirilmektedir. Bu doğrultuda, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı ve Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından engellilerin günlük yaşam içindeki sorun ve beklentilerini tespit etmek ve bu alandaki politikaların etkin bir biçimde oluşturulabilmesine temel sağlamak amacıyla “Özürlülerin Sorun ve Beklentileri Araştırması 2010” araştırması gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımızın engellilerle ilgili politikalarının temelini, engellilerin toplumsal yaşama tam, eşit ve etkin katılımları ve hizmetlerden diğer bireylerle eşit biçimde faydalanmaları oluşturmaktadır. Bakanlığımızın tüm faaliyetleri bu politika doğrultusunda oluşturulmakta ve yürütülmektedir. Özellikle ulaşılabilirlik, istihdam, sağlık ve eğitim alanında yapılan mevzuat düzenlemeleri ve geliştirilen uygulamalar bu anlamda önemli katkılar sağlamaktadır.

Erişilebilirlik (ulaşılabilirlik) alanında, 7 Temmuz 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5378 sayılı Engelliler Kanunu ile kamu kullanımına açık alanların ve kent içinde verilen toplu taşıma hizmetlerinin erişilebilir hale getirilmesine yönelik yasal düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemelerle, erişilebilirlik standartlarının uygulanmasının izlenmesi ve denetiminin illerde kurulacak komisyonlarca yapılması, öngörülen süre içinde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere idari para cezası uygulanması ve idari para cezalarının erişilebilirlikle ilgili çalışmalarda kullanılması hükme bağlanmıştır. Diğer yandan Ulaşılabilirlik Bölgesel Paylaşım Toplantıları gerçekleştirilmiş, binalar ve açık alanlar tespit formları oluşturulmuştur. **Ulaşılabilirlik Destek Projesi (UDEP)** ile farklı kentsel kullanımları içeren pilot alanlar için bilimsel ölçütlere ve TSE standartlarına uygun olarak hazırlanan projelerin 7 ilde valilikler aracılığı ile desteklenmesi, Genel Müdürlüğün teknik bilgi desteği ile illerde yapılması amaçlanan bu çalışmalarla erişilebilirliğin kent ve ülke geneline yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Bu proje kapsamında farklı coğrafi bölgelerdeki 7 il olan Bilecik, Burdur,

Çankırı, Kilis, Mardin, Rize ve Van illerinde UDEP pilot alanları belirlenmiş, iller proje uygulama sürecine devam etmektedir. Ulaşılabilirlik Destek Projesinin (UDEP 2013) 2013 yılında da yürütülerek ulaşılabilirliğin yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda kamu tarafından yoğun kullanılan binalar, sağlık yapıları, eğitim yapıları, ibadethaneler gibi binalar; kaldırımlar, yaya geçitleri, alt ve üst geçitler, bilgilendirme donanımları, kent mobilyaları, rekreatif donanımlar, çocuk oyun alanları, genel kullanıma açık tuvaletler, açık otoparklar, toplu taşıma durakları, istasyonlar, iskeleler, ören yerleri ile yerel koşullara özgü diğer açık alanlarda ulaşılabilirliği sağlamaya yönelik projelerin desteklenmesi öngörülmektedir. Bu proje için gerekli dokümanlar hazırlanmış olup proje duyurusuna çıkılacaktır.

Bakanlığımız Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nce oluşturulacak "erişilebilirlik izleme" sistemi kapsamında, "Binalar Erişilebilirlik İzleme Formları" ve "Açık Alanlar Erişilebilirlik İzleme Formları"nda yer alan soruların yanıtlanmasıyla elde edilecek bilgilerin değerlendirileceği online veri giriş altyapılarının ve puanlama sisteminin kurulması amaçlanmaktadır.

"Erişilebilir bir Türkiye" hedefi doğrultusunda, 2013 yılı içinde öncelikle umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarında erişilebilirliğin izleme ve denetimini yapacak olan komisyonlarının teşkili, çalışma usul ve esasları ile Kanun ile belirtilen ek süre talepleri ve koşullarının belirlenmesi, idari para cezası uygulanmasına ve genel bütçeye gelir kaydedilen idari para cezalarının kullanımına ilişkin hususların belirleneceği uygulama yönetmeliğinin yürürlüğe konması, ardından izleme ve denetim mekanizmasının oluşturulması, bilgilendirme ve teknik destek yoluyla erişilebilirliğe ilişkin uygulamaların hızlandırılması çalışmaları devam etmektedir."

İstihdam alanında aşağıda belirtilen uygulamalar, engellilerin nitelikli istihdamlarını, dolayısıyla toplumsal yaşama katılımlarını sağlayıcı etki yapmaktadır:

Engelli Memur Seçme Sınavı: Birincisi 2012 yılında yapılan EMSS/kura ile 2012 yılında toplam 5254 engelli, 2013 Mart ayında gerçekleştirilen ikinci yerleştirmede ise 5926 engelli kamu kurumları kadrolarına yerleştirilmiştir.

Girişimcilik Engel Tanımaz Projesi: Bakanlığımız Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve KOSGEB işbirliğinde yürütülen "Girişimcilik Engel Tanımaz" projesi ilk etapta Ankara, İstanbul, Gaziantep ve Erzurum illerinde uygulanacak olup, Ankara ili için başvurular alınmış ve eğitimlere başlanmıştır. Elde edilecek sonuçlar doğrultusunda projenin yaygınlaştırılması çalışmaları yapılacak ve mümkün olduğunca en çok sayıda engellinin kendi işini kurması ile engelli istihdamına katkı sunulacaktır.

Korumalı İstihdam: İşgücü piyasasında istihdamı güç zihinsel ve ruhsal engelliler için korumalı işyerlerinin kurulabilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (İŞKUR) ve Bakanlığımız Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü işbirliğinde başlatılan çalışma ile korumalı işyeri kurmak isteyen eğitim kurum/kuruluşları, üniversiteler, kamu kurum/kuruluşları, vakıf, dernek, sendika, meslek örgütleri gibi sivil toplum kuruluşları,

gerçek ve tüzel kişilerinin proje bazlı desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Özel Eğitim Desteği: Eğitim alanında hiçbir engellinin eğitim hakkının hiçbir gerekçeyle engellenemeyeceği bakış açısından yola çıkılmakta ve engellilere özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, bütünleştirilmiş ortamlarda ve engelli olmayanlarla eşit eğitim imkânı sağlamaya yönelik eğitim politikaları geliştirmeye odaklanılmaktadır. Bu bakımdan eğitsel tanılamaları dikkate alınarak engellilere resmi okullar bünyesinde özel eğitim okullarında, özel eğitim sınıflarında ve kaynaştırma eğitimi yoluyla özel eğitim verilmekte, bunun yanında özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden yararlanan öğrencilerin özel eğitim giderleri Devletçe karşılanmaktadır.

Engelliler Destek Programı (EDES): Bakanlığımızca gerçekleştirilmekte olan engellilik ve engelliliğin önlenmesi konusunda toplumsal farkındalık oluşturma sürecine destek olmayı hedefleyen önemli programlardan birisi Engelliler Destek Programı'dır. EDES, Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki yerel dinamikleri harekete geçirerek, toplumsal bütünleşmenin sağlanmasına ve engelliliğin önlenmesine katkıda bulunmayı amaçlayan bir destek programıdır.

İlk olarak 2011 yılında Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesinde yer alan Amasya, Artvin, Bayburt, Çorum, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun, Tokat ve Trabzon illerinde uygulanan EDES programıyla valiliklerin sorumluluğunda, kamu kurum ve kuruluşları, il özel idareleri, belediyeler, üniversiteler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları tarafından gerçekleştirilen toplam 33 proje desteklenmiş olup, söz konusu projelerin 28 adedi farkındalık eğitimlerine ilişkin projelerden oluşmuştur. Farkındalık eğitimlerine yönelik olarak gerçekleştirilen projelerin;

- Bilgilendirme, bilinçlendirme,
- Engelliliğin nedenleri ve önlenmesi,
- Evde engelli bireyine bakan ailelerin eğitimi,
- Bağımsız yaşam eğitimi olmak üzere dört alt bileşeni bulunmaktadır. EDES 2011 kapsamında desteklenen projeler başarıyla tamamlanmıştır.

2012 yılında ikinci etabı uygulamaya konulan ve yukarıda sayılan 11 ilde gerçekleştirilen EDES kapsamında, farkındalık eğitimlerine yönelik projeler bileşenlerden biri olarak belirlenmiştir. Farkındalık eğitimleri bileşeninin;

- Toplumun engellilik konusunda bilinç düzeylerinin ve duyarlılıklarının arttırılmasına,
- Engelli bireylerin ve/veya ailelerinin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine yönelik projeler olmak üzere iki alt bileşeni bulunmaktadır.

2012 yılı EDES kapsamında toplamda 63 projenin finansmanı uygun bulunmuştur.

Finansmanı uygun görülen projelerin uygulanmasına devam edilmektedir

SORU 2: Engellilerin eğitimi için 2012 yılında yeni açılan Özel Özel Eğitim ve Rehabilitasyon kurumları kaç tanedir?

CEVAP 2: Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı'ndan alınan 24.05.2013 tarih ve 1102103 sayılı cevabî yazısıya göre; ülkemiz genelinde 2011-2012 eğitim öğretim

yılında 112 Özel Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi açılmıştır. 2012 yılı Ocak ayı itibariyle bu sayı 1721'e ulaşmıştır.

SORU 3: 2012 yılında Özel Özel Eğitim ve Rehabilitasyon kurumlarına ne kadar devlet desteği verilmiştir?

CEVAP 3: Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı'ndan alınan 24.05.2013 tarih ve 1102103 sayılı cevabî yazısına göre; 2012 yılında Özel Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerine 1.346.507.108 TL ödenek tahsis edilmiştir.

SORU 4: Özel eğitimle ilgili meslek elemanlarının ve üniversitelerin ilgili bölümünden mezun olanların sayısını artırmak için neler yapılmıştır?

CEVAP 4: Öğretmen yetiştirme genel eğitimin her kademesinde önemli olduğu kadar özel eğitimde de önemli bir konudur. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı 1983 yılından itibaren lisans düzeyinde özel eğitim alanına öğretmen yetiştirmeye başlanmıştır. Zihin, görme, işitme alanlarında yetersizliği olan bireylere doğrudan eğitim hizmeti verebilen özel eğitim öğretmenleri, Eğitim Fakültelerinin Özel Eğitim bölümlerince yetiştirilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı özel ve örgün eğitim kurumlarının özel eğitim alandaki özel eğitim öğretmeni ihtiyacını gidermek amacıyla üniversitelerle yapılan işbirliğiyle Zihinsel Engelliler Sınıf Öğretmenliği Sertifika Programı uygulamakta ve her yıl resmi okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenleri hizmet içi eğitime tabi tutmaktadır.

Bakanlığımız engelli bireylerin özel eğitim hizmetlerinden daha etkin yararlanabilmeleri için Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu ile işbirliği içinde çalışmalarına devam etmektedir.

SORU 5: Özel Eğitim hizmetlerinden yararlanacak olanlara her yıl sağlık kurulu raporu istenmesi doğru mudur? Engellinin özelliğine göre bir süre belirlenmesini planlıyor musunuz?

CEVAP 5: Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı'ndan alınan 24.05.2013 tarih ve 1102103 sayılı cevabî yazısına göre; Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin Eğitsel Değerlendirme ve Tanılama başlıklı 7 nci maddesinin 2 nci fıkrasında "Tanılamada; bireyin engelli sağlık kurulu raporu ile zihinsel, fiziksel, ruhsal, sosyal gelişim özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri, eğitim performansı, ihtiyacı, eğitim hizmetlerinden yararlanma süresi ve bireysel gelişim raporu dikkate alınır." denilmekle birlikte, yine aynı Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının (ç) bendinde "Destek eğitim amaçlı müracaatlarda tıbbi tanınması ile ilgili engelli sağlık kurulu raporu istenir." ifadeleri yer almaktadır.

Engelli sağlık kurulu raporu eğitsel değerlendirme ve tanılama için gerekli belgeler arasında yer almakla birlikte resmi okul/kurumlara yerleştirilme sürecinde bu belgenin her yıl istenmesi gibi bir durum söz konusu değildir. Söz konusu belge destek eğitim amaçlı müracaatlarda destek eğitimden yararlanılacak sürenin sonunda destek eğitim hizmetinin .

yenilenmesi amacıyla istenen bir belgedir.

SORU 6: Özel Eğitim ve Rehabilitasyon hizmetine ihtiyaç duyan engelli bireyin, eğitim ve rehabilitasyon ücreti belirlenirken yoksul vatandaşlar gözetilmekte midir?)

CEVAP 6: 652 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat Kanunun 43 üncü maddesine göre özel eğitim gideri; Engelli sağlık kurulu raporu düzenlemeye yetkili sağlık kurum veya kuruluşlarınca verilen sağlık kurulu raporuyla asgarî % 20 oranında engelli olduğu tespit edilen ve özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından da eğitsel değerlendirme ve tanılamaları yapılarak 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında açılan özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde verilen destek eğitimi almaları uygun görülen görme, işitme, dil-konuşma, spastik, zihinsel, ortopedik veya ruhsal engelli bireylerin eğitim giderlerinin her yıl Maliye Bakanlığınca belirlenen tutarı, Bakanlık bütçesine bu amaçla konulan ödenekten karşılanır. Bu engelli bireylerin engel grupları ve dereceleri ile engel niteliğine göre eğitim programlarının kapsamı ve eğitim süreleri, Bakanlığımızın görüşü alınmak suretiyle yönetmelikle belirlenmektedir. Bu kanun maddesine göre destek özel eğitim hizmetlerine ihtiyacı olan her bireye ayda 8 saat bireysel, 4 saat grup eğitimi olmak üzere toplam 12 saat özel eğitim desteği sağlanmaktadır.